

- Adami, E. (2016). Multimodality. In: Garcia, O., Flores, N. & Spotti, M. (Eds.) *Oxford Handbook of Language and Society*. Oxford University Press.
- Adámková Turzová, M. & Filipová, P. (2015). *Učit umění: učitel a žák v labyrintu současného umění*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Adick, Ch. (2008). *Vergleichende Erziehungswissenschaft. Eine Einführung*. Stuttgart: Kohlhammer.
- Albers, P., & Sanders, J. (Eds.). (2010). *Literacies, the arts, and multimodality*. Urbana, Ill: National Council of Teachers of English.
- Altrichter, H. & Posch, P. (2007). *Lehrerinnen und Lehrer erforschen ihren Unterricht – Unterrichtsentwicklung und Unterrichtsevaluation durch Aktionsforschung*. Bad Heilbrunn: Julius Klinkhardt.
- Anderson, T. & Milbrandt, M. (2004). *Art for Life: Authentic Instruction in Art*. New York: McGraw-Hill Education.
- Ang Leng Hong, Tan Kim Hua (2020). A Review of Theories and Practices of Multiliteracies in Classroom: Issues and Trends. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*. 19(11), 41–52.
- Atkinson, D. (2006). School Art Education: Mourning the Past and Opening a Future. *International Journal of Art & Design Education*, 25(1), 16–27.
- Auernheimer, G. (1999). „Verlockender Fundamentalismus“ — ein problematischer Beitrag zum Diskurs über „ausländische“ Jugendliche. In: Bukow WD., Ottersbach M. (Eds.) *Fundamentalismusverdacht. Interkulturelle Studien*, vol 4. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften. https://doi.org/10.1007/978-3-663-10116-1_8.
- Autorengruppe Bildungsbericht. (2012). *Bildung in Deutschland 2012 – Ein indikatoren-gestützter Bericht mit einer Analyse zur kulturellen Bildung im Lebenslauf*. Bielefeld: wbv Media.
- Babyrádová, H. (2006). Svět teenagera a současná výtvarná výchova. In: Zikmundová, Vladimíra. (Eds.) *Rámcový vzdělávací program a výtvarná výchova*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, s. 62 – 66.
- Barker, Ch. (2006). *Slovník kulturních studií*. Praha: Portál.

- Barton, G. M. (2013). The arts and literacy: What does it mean to be arts literate? *International Journal of Education & the Arts*, 14(18). Dostupné z <http://www.ijea.org/v14n18/>.
- Barton, G. (2014). *Literacy and the Arts: Interpretation and Expression of Symbolic Form Literacy in the Arts: Retheorising Learning and Teaching*. New York: Springer International Publishing.
- Bateman, J., Wildfeuer, J. & Hiippala, T. (2017). *Multimodality: Foundations, Research and Analysis – A Problem-Oriented Introduction*. Berlin: Walter de Gruyter.
- Bauman, Z. (1995). *Úvahy o postmoderní době*. Praha: Sociologické nakladatelství.
- Beghetto, R. A. & Kaufman, J. C. (2010). *Nurturing creativity in the classroom*. New York: Cambridge University Press.
- Bell, D. (1976). *The Coming of Post-Industrial Society*. New York: Basic Books.
- Bell, N. & Pomerantz, A. (2016). *Humor in the classroom: a guide for language teachers and educational researchers*. New York: Routledge.
- Benda, J. (1929). Mezinárodní kongres pro kreslení a užitá umění. *Umění*. 2(3), 47–48.
- Benner, D. (1987). *Allgemeine Pädagogik – Eine systemgeschichtliche Einführung in die Grundstruktur pädagogischen Denken und Handelns*. Weinheim: Beltz Juventa.
- Berger, P. L. & Luckmann, T. (1999). *Sociální konstrukce reality: pojednání o sociologii vědění*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury.
- Bering, K., Hölscher, S., Niehoff, R. & Pauls. K. (Eds.). (2013). *Visual Learning. Positionen im internationalen Vergleich*. Artificium – Schriften zu Kunst und Kunstvermittlung. Bd. 46. Oberhausen: Athena Verlag.
- Beuys, J. (2013). Interview von Siegfried Neuenhausen 1969. In: Wetzel, T. & Lenk, S. (Eds.), *Mit Ecken und Kanten – Kunstunterricht als eine Frage der Haltung*. München: kopaed.
- Billmayer, Franz. (2003). Schaun' ma mal. Kunstwerke und andere Bilder. BDK-Mitteilungen, 4(2–4).
- Binswanger, L. (1942). *Grundformen und Erkenntnis menschlichen Daseins*. Zürich: Niehans.
- Blatný, L. (1983). *Z historie výtvarné výchovy na českých školách*. Brno: UJEP.

- Blohm, M. & Heil, C. (2012). Was ist Ästhetische Forschung? In: Leuschner, C. & Knoke, A. (Eds.), *Selbst entdecken ist die Kunst – Ästhetische Forschung in der Schule*. München: kopaed.
- Blohm, M. (2014). *Über Ästhetische Forschung. Lektüre zu den Texten von Helga Kämpf-Jansen*. München: kopaed.
- Bolkan, S., Griffin, D. J. & Goodboy, A. K. (2018). Humor in the classroom: the effects of integrated humor on student learning. *Communication Education*. 67(2), 144–164. DOI: 10.1080/03634523.2017.1413199.
- Borecký, V. (2005). *Imaginace, hra a komika*. Praha: Triton.
- Bray, M., Adamson, B. & Mason, M. (2012). Comparative Education Research. Approaches and Methods. *CERC Studies in Comparative Education* 19. New York: Springer.
- Bregman, R. (2017). *Utopie pro realisty: nepodmíněný příjem, otevřené hranice, 15 hodin práce týdně*. Přeložil T. Jeník. Praha: Universum (Knižní klub).
- Brenne, A. (2004). *Ressource Kunst – „Künstlerische Feldforschung“ in der Primarstufe – Qualitative Erforschung eines kunstpädagogischen Modells*. Münster: Monsenstein und Vannerdat.
- Brenne, A., Griebel, C. & Urlaß, M. (Eds.), (2013). *MitEinAnder: Zur Praxis einer partizipatorischen Kunstpädagogik in der Grundschule*. München: kopaed.
- Brücknerová, K. (2011). *Skici ze současné estetické výchovy*. Brno: Masarykova univerzita.
- Budak, A. (2018). *Katharina Grosse, Wunderbild*. Praha: Národní galerie v Praze.
- Burnaford, G. E., Aprill, A. & Weiss, C. (2001). *Renaissance in the classroom: Arts integration and meaningful learning*. Mahwah: Routledge.
- Burow, O.-A. (2012). *Positive Pädagogik – Sieben Wege zu Lernfreude und Schulglück*. Landsberg: Beltz.
- Buschkühle, C.-P. (2007). *Die Welt als Spiel*. 2. vyd. Oberhausen: Rowohlt Taschenbuch Verlag.
- Buschkühle, C.-P. (Ed.), (2003). *Perspektiven künstlerischer Bildung*. Köln: Salon Verlag.
- Carmel, B. & Mayo, P. (2005). The EU Memorandum on lifelong learning. Old wine in new bottles? *Globalisation, Societies and Education*. 3 (2), 203–225. DOI: 10.1080/14767720500167082.

- Cazden, C., Cope, B., Fairclough, N., Gee, J. et al. (1996). A pedagogy of multi-literacies: Designing social futures. The New London Group. *Harvard Educational Review*, 66 (1), 60–93.
- Cipolle Benigni, S. (2010). *Service-learning and Social Justice: Engaging Students in Social Change*. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers.
- Clark, G., Day, M. D. & Greer, W. D. (1987). Discipline-based art education: Becoming student of art. In: Smith, R. A. (Ed.) *Discipline-based art education: Origins, meaning and development*. Urbana: University of Illinois Press, s. 129–196.
- Cope, B., & Kalantzis, M. (2009). A Grammar of Multimodality. *The International Journal of Learning*. 16(2), 361–426.
- Crossley, M. (2002). Comparative and International Education: Contemporary Challenges, Reconceptualization and New Directions for the Field. *Current Issues in Comparative Education*. 4(2).
- Čáp, J. & Mareš, J. (2007). *Psychologie pro učitele*. 2. vyd. Praha: Portál.
- Čapek, K. (1984). *O umění a kultuře I*. Praha: Československý spisovatel.
- Čarná, D. Tribulová, B. (2018). *Otvorená galéria, Zborník z konferencie galerijnej pedagogiky*. Bratislava: Kunsthalle Bratislava, Slovenská národná galéria.
- Čermák, R. (1940). *Historie vyučování kreslení na národních školách II*. Praha: Česká grafická unie.
- Červencl, M., Kasalická, I., Zedník, J. & Riedlbauchová, K. (2009). *Mezinárodní dětská výtvarná výstava Lidice 1967–2009*. Lidice: Památník Lidice. Československý kreslíř. Praha: Státní nakladatelství. 1932–1938.
- David, J. (1993). *Výtvarná výchova jako smyslový a duchovní fenomén: kapitoly z moderní historie a filosofie předmětu*. Polička: Fantisk.
- Day, M. & Hurwitz, Al. (2012). *Children and their art: Art education for elementary an middle school*. Boston: Wadsworth.
- Dewey, J. (1998). *Kunst als Erfahrung*. Frankfurt: Suhrkamp.
- Dewey, J. (1934). *Art as experience*. New York: Putnam.
- Dillemuth, S. (2011). The Hard Way to Enlightenment. In: *Texte zur Kunst*. Heft 82/06 „Artistic Research“. [cit. 30. 07. 2019]. Dostupné z: <https://www.textezurkunst.de/82/hard-way-enlightenment/>
- Duncum, P. (2004). Visual Culture Isn't Just Visual: Multiliteracy, Multimodality and Meaning. *Studies in Art Education*. 45(3), 252–264.

- Duncker, L., Frohber, M. & Zierfuss, M. (1999). Sammeln als ästhetische Praxis des Kindes. Ein Beitrag Leipziger Grundschüler. In: Neuß, N. (Ed.), *Ästhetik der Kinder. Interdisziplinäre Beiträge zur ästhetischen Erfahrung von Kindern*. Frankfurt a. M.: Gemeinschaftswerk der Evang.
- Dvořák, D., Starý, K. & Urbánek, P. (2015). Malá škola po pěti letech: proměny školy v době reformy. *Pedagogická orientace*, 25(1) 9–31.
- Dvořák, D. (2009). Řazení učiva v soudobých teoriích kurikula. *Pedagogika*, 59(2) 136–152.
- Dytrtová, K. & Raudenský, M. (2015). Cloudové úložiště publikace Kotext – složka 8. [cit. 23. 06. 2019]. Dostupné z: <https://goo.gl/1dNfz1>
- Dytrtová, K. & Raudenský, M. (2017). Cloudové úložiště publikace Exprese, vztahy a procesy. Doprovodné programy ke grafické části publikace. [cit. 23. 06. 2019]. Dostupné z: <https://goo.gl/liVgDk>
- Dytrtová, K. (2019). Cloudové úložiště publikace Metafora a médium. [cit. 23. 06. 2019]. Dostupné z: <https://goo.gl/UAauw7>
- Dytrtová, K. (2019). *Metafora a médium*. Ústí nad Labem: FUD UJEP.
- Dytrtová, K. & Raudenský, M. (2017). *Exprese, vztahy a procesy*. Ústí nad Labem: FUD UJEP; Praha: PF UK.
- Dytrtová, K. & Raudenský, M. et al. (2015). *Ko-text*. Praha: PF Univerzita Karlova; Ústí nad Labem: FUD UJEP.
- Dytrtová, K. & Slavík, J. (2019). „Fousatý trojúhelník“ a problém analýzy úloh v expresivních vzdělávacích oborech. *Kultura, umění a výchova*, 7(1), [cit. 06. 07. 2019]. Dostupné z: http://www.kuv.upol.cz/index.php?id_menu=11&seo_url=aktualni-cislo
- Efland, A. D. (1990). *A History of Art Education: Intellectual and Social Currents in Teaching the Visual Arts*. New York: Teachers College Press.
- Ehmer, H. K. (1995). Betrifft: Kunsterfahrung. *BDK Mitteilungen*. 95(3).
- Eisner, E. W. (1988). *The Role of Discipline-based Art Education in America's Schools*. Los Angeles: Getty Education Institute for the Arts Series.
- Eisner, E. (2001). A Heroic Effort to Make a Practical Difference in Art Education. In: Winner, E. & Hetland, L. (Eds.), *Beyond the Soundbite: Arts Education and Academic Outcomes*. Los Angeles: The Getty Center, s. 129–131.

- Elleström L. (2021). The Modalities of Media II: An Expanded Model for Understanding Intermedial Relations. In: Elleström L. (Ed.) *Beyond Media Borders*. Cham: Palgrave Macmillan.
- Elkins, J. (2005). *Vizuální teorie: současné angloamerické myšlení o výtvarných dílech*. 2., rozš. vyd. Jinočany: H & H.
- Evans-Palmer, T. (2010). The Potency of Humor and Instructional Self-Efficacy on Art Teacher Stress. *Studies in Art Education: A Journal of Issues and Research in Art Education*. 52(1), 69–83. DOI: 10.1080/00393541.2010.11518824.
- Feindt, A. & Meyer, H. (2010). Kompetenzorientierter Unterricht s. 29–33 in *Grundschulzeitschrift*. 237. Lichtenau: Friedrich Verlag. Dostupné z: https://comenius.de/wp-content/uploads/2008/08/Kompetenzorientierung_Religionsunterricht_KompRU_2010.pdf [cit. 10. 12. 2020].
- Filipová, P. (2018). *Perspektivy začlenění neomediální tvorby do výuky výtvarné výchovy na gymnáziích*. Disertační práce. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta.
- Fink, T. (2012). *Lernkulturforschung in der Kulturellen Bildung*. München: kopaed.
- Fischer, L. (1996). *Primäre Ideen. Hand- und Fußarbeiten aus der Kunstakademie Münster*. Regensburg: Lindinger & Schmid.
- Foucault, M. (1994). *Diskurs, autor, genealogie*. Edice, doslov a překlad Petr Horák. Praha: Svoboda.
- Franc, A. (2018). Softwarové umění jako alternativní přístup k reflexi a užití digitálních médií ve výuce výtvarné výchovy. *Kultura, umění a výchova*, 6(2), [cit. 30. 11. 2018]. Dostupné z: <https://www.kuv.upol.cz/>
- Francastel, P. (2003). *Malířství a společnost: výtvarný prostor od renesance ke kubismu*. Brno: Barrister & Principal.
- Frank, M. (2000). *Co je neostrukturalismus?* Praha: SOFIS.
- Freedman, K. & Stuhr, P. (2004). Curriculum Change for the 21st Century: Visual Culture in Art Education. In: Eisner, E. W. & Day, M. D. (Eds.), *Handbook of Research and Policy in Art Education*. Abingdon: Routledge, s. 815–828.
- Freedman, K. (2003). *Teaching Visual Culture: Curriculum, Aesthetics, and the Social Life of Art*. Teachers College Press.

- Freire, M. & McCarthy, E. (2014). Four Approaches to New Media Art Education. *Art Education*. 67(2), 28–31. DOI: 10.1080/00043125.2014.11519262.
- Fulková, M. & Kitzbergerová, L. Receptivní činnosti a tvořivost ve výtvarné výchově. In: Podlipský, R., Vančát, J., Uhl Skřivanová, V. & Zikmundová, V. (Eds.), *Tvořivost ve výtvarné výchově a její účinky na všeobecné vzdělávání*. Plzeň: ZČU v Plzni, 2017, s. 105–118.
- Fulková, M., Hajdušková, L. & Sehnalíková, V. (2012; 2013). *Galerijní a muzejní edukace 1 a 2: Vlastní cestou k umění: Vzdělávací programy Uměleckoprávního musea v Praze a Galerie Rudolfinum v roce 2011 až 2013*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta.
- Fulková, Marie. (2008). *Diskurs umění a vzdělávání*. Jinočany: H & H.
- Gablik, S. (1995). *Selhala moderna?* Olomouc: Votobia.
- Garcia, T. (2017). *Das intensive Leben. Eine moderne Obsession*. Berlin: Suhrkamp.
- Goldstein, C. (1996). *Teaching art: academies and schools from Vasari to Albers*. New York: Cambridge University Press.
- Goodman, N. (2007). *Jazyky umění. Nástin teorie symbolů*. Praha: Academia.
- Goodman, N. (1996). *Způsoby světatvorby*. Bratislava: Archa. Filosofie do kapsy.
- Gossen, T., Nitsche, M. & Nürnberger, A. (2012). Search User Interface Design for Children: Challenges and Solutions. *CEUR Workshop Proceedings*. 909.
- Grierson, E. (2011). Art and Creativity in the Global Economies of Education. *Educational Philosophy and Theory*. 43 (4), 336–350.
- Hajdušková, L., Fulková, M., & Sehnalíková, V. (2013). *Možnosti realizace vzdělávacího programu v galerii a muzeu ve spolupráci se školou*. Praha: PedF UK. Dostupné z: <https://kvv.pedf.cuni.cz/KVV2-102.html>
- Han, B.-Ch. (2010). *Müdigkeitsgesellschaft*. Berlin: Matthes & Seitz Berlin.
- Havlík, V. (1995). *Synergetika: návrat ke světu přírodních procesů*. Praha: Filosofia.
- Hazuková, H. (2005). Problémy utváření funkčního slovníku učitele ve výtvarné výchově. In: Slavík, J. (Ed.), *Multidisciplinární komunikace: Problém a princip všeobecného vzdělávání*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, s. 304–326.
- Heidegger, M. (1986). *Der Ursprung des Kunstwerks*. Stuttgart: Reclam, Philipp, jun. GmbH, Verlag.

- Heil, C. (2007). *Kartierende Auseinandersetzung mit aktueller Kunst. Erfinden und Erforschen von Vermittlungssituationen*. München: kopaed.
- Heinzel, F. (Ed.), (2012). *Methoden der Kindheitsforschung. Ein Überblick über Forschungszugänge zur kindlichen Perspektive*. 2. vyd. Weinheim/München: Beltz Juventa.
- Heinzel, F. & Prengel, A. (Eds.), (2002). *Heterogenität, Integration und Differenzierung in der Primarstufe. Jahrbuch Grundschulforschung*. Opladen: Leske und Budrich.
- Herschbach, M. J. (2018). *DIFFUSIONEN – Künstlerische Bildung im Kontext interkultureller Projekte*. Flensburg: fabrico verlag.
- Hetland, L. & Winner, E. (2013). *Studio thinking 2: The real benefits of visual arts education*. 2. vyd. New York: Teachers College Press.
- Hickman, R. (Ed.), (2019). *The International Encyclopedia of Art and Design Education*. [Corsham]: National Society for Education in Art and Design.
- Hodge, R., & Kress, G. (1988). *Social Semiotics*. Cambridge: Polity.
- Honzíková, J. (2017). Metody rozvoje tvořivosti. In: Podlipský, R., Vančát, J., Uhl Skřivanová, V. & Zikmundová, V. (Eds.), *Tvořivost ve výtvarné výchově a její účinky na všeobecné vzdělávání*. Plzeň: ZČU v Plzni, s. 25–38.
- Hutflötz, K. (2014). Nach welchem Bild bilden wir? Eine philosophische Bildbetrachtung zu Platons Höhlengleichnis und Albert Camus' Der Mythos von Sisyphos. In: Lutz-Sterzenbach, B., Peters, M., Schulz, F. (Eds.), *Bild und Bildung. Praxis, Reflexion, Wissen, im Kontext von Kunst und Medien*. München: kopaed, s. 41–55.
- Chabanne, J.-Ch. (2015). Arts and Literacy: the Specific Contributions of Art to the Development of Multiliteracy. In: Bozsik, V. *Improving Literacy Skills across Learning: CIDREE Yearbook 2015*. Hungarian Institute for Educational Research and Development/Consortium of Institutions for Development and Research in Education in Europe, s. 118–135.
- Janík, T. (2004). Význam Shulmanovy teorie pedagogických znalostí pro oborové didaktiky a vzdělávání učitelů. *Pedagogika*, 54(3), 243–250.
- Janík, T. et al. (2013). *Kvalita (ve) vzdělávání: obsahově zaměřený přístup ke zkoumání a zlepšování výuky*. Brno: Masarykova univerzita.

- Janík, T., Knecht, P., Najvar, P., Píšová, M. & Slavík, J. (2011). Kurikulární reforma na gymnáziích: výzkumná zjištění a doporučení. *Pedagogická orientace*, 21(4), 375–415.
- Janík, T. (2009). Obsah vzdělávání. In: Průcha, J. (Ed.), *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál.
- Janík, T. (2013). Od reformy kurikula k produktivní kultuře vyučování a učení. *Pedagogická orientace*, 23(5), 634–663.
- Jánská, L., Pospíšil, A. & Filip, M. (2014). K prehistorii periodika Výtvarná výchova v meziválečném Československu. *Výtvarná výchova*, 54(3), 19–25.
- Jeřábek, T., Rambousek, V. & Vaňková, P. (2018). Digitální gramotnost v kontextu současného vzdělávání. *Gramotnost, pregramotnost a vzdělávání*. 2(2), 7–19.
- Jewitt, C. (2014). An Introduction to Multimodality. In: Jewitt, C. (Ed.) *The Routledge Handbook of Multimodal Analysis*. London: Routledge.
- Jewitt, C. (2013). Multimodal Methods for Researching Digital Technologies. In: Price, S., Jewitt, C. & Brown, B. (Eds.) *The Sage Handbook of Digital Technology Research*. London: Sage, s. 250 – 265. Dostupné z: https://multimodalmethodologies.files.wordpress.com/2013/03/chapter_17.pdf
- Jörissen, B. & Unterberg, L. (2019/2017). Digitale Kulturelle Bildung: Bildungstheoretische Gedanken zum Potenzial Kultureller Bildung in Zeiten der Digitalisierung. In: *KULTURELLE BILDUNG ONLINE*. [cit. 25. 7. 2019]. Dostupné z: <https://www.kubi-online.de/artikel/digitale-kulturelle-bildung-bildungstheoretische-gedanken-zum-potenzial-kultureller-bildung>
- Jurečková Mališová, V. (2015). *Výuka dějin umění a rozvoj percepčních, verbálních a hodnotících dovedností studentů*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Kaderka, P. (2017). Multimodální komunikace. In: Karlík, P., Nekula, M. & Pleskalová, J. (Eds.), *CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny*. Dostupné z: https://www.czechency.org/slovník/MULTIMODÁLNÍ_KOMUNIKACE
- Kämpf-Jansen, H. (1984). Ästhetische Forschung – Aspekte eines innovativen Konzeptes ästhetischer Bildung. In: Blohm, M. (Ed.) *Leerstellen: Perspektiven für ästhetisches Lernen in Schule und Hochschule*. Köln: Salon Verlag.

- Kämpf-Jansen, H. (2012). *Ästhetische Forschung*. Köln: Salon Verlag.
- Kandinsky, W. (1998). *O duchovnosti v umění*. Praha: Delfín (Triáda).
- Kapelová, J. (2018). What if vzdělávací systém doesn't work? [cit. 23. 8. 2019]. Dostupné z: <https://kapital-noviny.sk/archiv/2018-09-skola/>
- Kasíková, H. & Vališová, A. Plánování ve vyučování. In: Vališová, A., Kasíková, H. & Bureš, M. *Pedagogika pro učitele*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, s. 125–134.
- Kašćák, O. & Pupala, B. (2009). *Výchova a vzdelávanie v základných diskurzoch*. Prešov: Rokus.
- Katalog VI. Mezinárodní výstavy výtvarné výchovy*. (1928). Praha: Výbor VI. mezinárodního kongresu pro kreslení a užité umění.
- Kaufman, J. C. & Beghetto, R. A. (2009). Beyond big and little: The four C model of creativity. *Review of General Psychology*, 13 (1), 1–12.
- Kettel, J. (Ed.), (2004). *Künstlerische Bildung nach Pisa. Neue Wege zwischen Kunst und Bildung. Mapping Blind Spaces. Tagungsband des internationalen Symposiums*. Oberhausen: ATHENA-Verlag.
- Kevič, N. (2018). *Digitální gramotnost v novém finském národním kurikulu*. Praha: Národní pedagogický institut České republiky. Dostupné z: <http://provzdelavani.nuv.cz/clanky/ze-zahranici/digitalni-gramotnost-v-novem-finskem-narodnim-kuri>
- Kirschenmann, J. & Zumbansen, L. (2017). Historischer Kunst begegnen. In: *Kunst+Unterricht*, 417–418, s. 4–11.
- Kitzbergerová, L. (2014). *Didaktika výtvarné výchovy*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta.
- Kitzbergerová, L. (2006). Komunikace ve výtvarné výchově na čtyřletém gymnáziu. In: Zikmundová, V. (Ed.) *Rámcový vzdělávací program a výtvarná výchova*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, s. 149–158.
- Klausen, S. H. (2015). Group Knowledge: A Real-World Approach. *Synthese*. 192(3), 813–839. <https://doi.org/10.1007/s11229-014-0589-9>.
- Klein, J. (2011). Was ist künstlerische Forschung. In: kunsttexte.de/Auditive Perspektiven. Nr. 2.
- Klein, Sh. R. (2008). Comic Liberation: The Feminist Face of Humor in Contemporary. *Art Education*, 61(2), 47–52. DOI: 10.1080/00043125.2008.11651142.

- Klein, Sh. R. (2013). Humor in a Disruptive Pedagogy: Further Considerations for Art Educators. *Art Education*, 66(6), 34–39. DOI: 10.1080/00043125.2013.11519248.
- Knecht, P. (2007). Didaktická transformace aneb od „didaktického zjednodušení“ k „didaktické rekonstrukci“. *ORBIS SCHOLAE*, 2(1), 67–81. Dostupné z: <http://www.ped.muni.cz/weduresearch/publikace/0011.pdf>
- Kol. autorů. (1968). *Dítě a výtvarný projev '68*. České Budějovice: AJG.
- Kolář, Z. (2012). *Výkladový slovník z pedagogiky*. Praha: Grada.
- Komorek, M. & Prediger, S. (Eds.), (2013). *Der lange Weg zum Unterrichtsdesign – Zur Begründung und Umsetzung fachdidaktischer Forschungs- und Entwicklungsprogramme*. Münster: Waxmann.
- Komrska, T., Pastorová, M. & Šamšula, P. (2002). Alternativa A). Osnovy výtvarné výchovy pro 1. – 9. ročník vzdělávacího programu Základní škola. *Ergo*, 2(1), 17–36.
- Korthagen, F. et al. (2011). *Jak spojit praxi s teorií: didaktika realistického vzdělávání učitelů*. Brno: Paido.
- Kotásek, J. (2006). Bílá kniha po pěti letech. *Učitelské listy*. [cit. 2016-08-06]. Dostupné z: <http://www.ucitelske-listy.cz/2009/11/jiri-kotasek-bila-kniha-po-peti-letech.html>
- Kottová, K. (2015). Instituce a divák: Faktory ovlivňující divácký prožitek umění v kontextu současných institucí. Disertace. *Masarykova univerzita v Brně, Filosofická fakulta*. [cit. 20. 8. 2019]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/d4koh/Instituce_a_diva_k.pdf
- Králik, Ľ. (2015). *Stručný etymologický slovník slovenčiny*. Bratislava: VEDA, vydavateľstvo SAV, Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV.
- Krauss, R. E. (1986). *Sculpture in the Expanded Field*, In: *The Originality of the Avant-Garde and Other*. Massachusetts: The MIT Press.
- Kress, G. (2000). Multimodality. In: Cope, B. Kalantzis, M. (Eds.) *Multiliteracies: Literacy Learning and the Design of Social Futures*. South Yarra, VIC: Macmillan, s. 182–202.
- Kress, G. (2010). *Multimodality: A Social Semiotic Approach to Contemporary Communication*. New York: Routledge.
- Kress, G., & van Leeuwen, T. (1996). *Reading Images: The Grammar of Visual Design*. London: Routledge.

- Kulka, T. & Ciporanov, D. (2011). *Co je umění? Texty angloamerické estetiky 20. století*. Červený Kostelec: Pavel Mervart.
- Kuřina, Fr. (2014). Kompetence a školní praxe. Rozpaky oborového didaktika nad kurikulární reformou. *Pedagogická orientace*, 24(3), 433–442.
- Květina, J. (2016). Koncepce liberalismu a demokracie v edukačním procesu: dekonstrukce neoliberální dominance v RVP. *Pedagogika*, 66(3), 312–329.
- Lähdesmäki, T. et al. (2022). Multimodality: Art as a Meaning-Making Process. In: *Learning Cultural Literacy through Creative Practices in Schools*. Cham: Palgrave Macmillan. Dostupné z: https://doi.org/10.1007/978-3-030-89236-4_3
- Lakoff, G. & Johnson, M. (2002). *Metafory, kterými žijeme*. Brno: Host. Teoretická knihovna.
- Lange, M.-L. (2002). *Grenzüberschreitung – Wege zur Performance*. Königstein: Ulrike Helmer Verlag.
- Langmeier, J. & Krejčířová, D. (2006). *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Psyché (Grada).
- Latour, B. (1998). From the World of science to the world of research? *Science*, Vol. 280, 208–209. DOI: 10.1126/science.280.5361.208.
- Leu, D. J. Jr., Kinzer, C. K., Coiro, J., Castek, J. & Henry, L. A. (2013). New literacies: A dual-level theory of the changing nature of literacy, instruction, and assessment. In: Ruddell, R. B. & Alvermann, D. (Eds.), *Theoretical Models and Processes of Reading*. Sixth Edition, Newark, DE: IRA.
- Leuschner, C. & Knoke, A. (Eds.), (2012). *Selbst entdecken ist die Kunst. Ästhetische Forschung in der Schule*. München: kopaed.
- Liessmann, K. P. (2013). *Filosofie zakázaného vědění: Friedrich Nietzsche a černé stránky myšlení*. Praha: Academia.
- Liessmann, P. K. (2008). *Teorie nevzdělanosti: omyly společnosti vědění*. Praha: Academia.
- Linaj, E. (2001). Osnovy výtvarné výchovy pro 1.–9. ročník VP Základní škola. Alternativa C) pro individuální práci s žákem. Praha: MŠMT.
- Linaj, E. (2002). Alternativa C). Osnovy výtvarné výchovy pro individuální práci s žákem. *Ergo*, 2(1), 59–74.
- Lorenz, R. (2012). *Queer Art: A Freak Theory*. Bielefeld: transcript publishing.

- Lotherington, H. & Jenson, J. (2011). Teaching Multimodal and Digital Literacy in L2 Settings: New Literacies, New Basics, New Pedagogies. *Annual Review of Applied Linguistics*, 31, 226–246.
- Lowenfeld, V. & Brittain, L. W. (1997). *Creative and Mental Growth*. New Jersey: Prentice Hall.
- Makovský, M. (2019). Role tištěných didaktických materiálů v profesním společenství učitelů VV. In: Šobáňová, P., Pospíšil, A. & Řepa, K. (Eds.), *Kvalita ve výtvarné výchově*. Olomouc: Česká sekce INSEA.
- Makovský, M. (2018). *Didaktické materiály ve výtvarné výchově na základní škole a jejich role v profesním společenství učitelů*. Disertace. Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, Katedra výtvarné výchovy. Vedoucí práce Jitka Géringová.
- Maniaci, K. M. (2020). *Multimodality in the Art & Media Arts Classroom: A Qualitative Study of Multimodal Literacies as They Appear in Art & Media Educator Classroom Curriculum and Practice*. Dissertations – ALL. Dostupné z: <https://surface.syr.edu/etd/1247>
- Mareš, J. & Křivohlavý, J. (1995). *Komunikace ve škole*. Brno: Masarykova univerzita.
- Maršák, J. & Pastorová, M. (2013). Předmět Umění v kurikulu Ontaria a standardizace jeho tematického okruhu Vizuální umění. *Kultura, umění a výchova*, 1(1), [cit. 2017-10-03]. Dostupné z: http://www.kuv.upol.cz/index.php?seo_url=aktualni-cislo&casopis=3&clanek=17.
- Mašek, J., Sloboda, Z. & Zikmundová, V. (Eds.), (2010). *Mediální pedagogika v teorii a praxi: sborník příspěvků z mezinárodní konference o mediální výchově a pedagogice. Plzeň, 17.–18. června 2009*. Plzeň: Fakulta pedagogická ZČU.
- Merleau-Ponty, M. (1971). *Oko a duch a jiné eseje*. Praha: Obelisk. Teorie – Texty.
- Michalovič, P. & Zuska, V. (2009). *Znaky, obrazy a stíny slov: úvod do (jedné) filozofie a sémiologie obrazů*. Praha: Akademie múzických umění.
- Mikš, Fr. & Kesner, L. (Eds.), (2010). *Gombrich: porozumět umění a jeho dějinám*. Brno: Barrister & Principal.
- Mills, K. A. (2010). A review of the “digital turn” in the new literacy studies. *Review of Educational Research*, 80(2), 246–271.
- Mirzoeff, N. (2012). *Úvod do vizuální kultury*. Praha: Academia.
- Mirzoeff, N. (2018). *Jak vidět svět*. Přeložili A. Průchová Hrůzová, J. Škrob. Praha: ArtMap.
- Mitchell, W. J. T. (1986). *Iconology: image, text, ideology*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Mitchell, W. J. T. (2016). *Teorie obrazu*. Praha: Karolinum.
- Mukařovský, J. (1966). *Studie z estetiky*. Praha: Odeon. Estetická knihovna.
- Muráňová, I. & Škaloudová, B. (2018). *Otvorená galéria. Zborník z konferencie galerijnej pedagogiky*. Bratislava: Kunsthalle Bratislava, Slovenská národná galéria.
- Naisbitt, J. (1982). *Megatrends: Ten New Directions Transforming Our Lives*. New York: Warner Books.
- Náš směr: Revue pro kreslení a estetickou výchovu*. Praha, 1923–1924, roč. 10.
- Neumajer, O. *Rozvažte ICT koordinátorům ruce aneb cloud computing*. Dostupné z: <https://spomocnik.rvp.cz/clanek/10447/ROZVAZTE-ICT-KOORDINATORUM-RUCE-ANEB-CLOUD-COMPUTING.html>
- New London Group. (1996). A pedagogy of multiliteracies: Designing social futures. *Harvard Educational Review*, 66(1), 60–93.
- New London Group. (2000). “A Pedagogy of Multiliteracies: Designing Social Futures,” In: Cope, B. & Kalantzis, M. (Eds.) for the New London Group. *Multiliteracies: Literacy Learning and the Design of Social Futures*. London: Routledge, s. 9–38.
- Pachmanová, M. (2007). *Kdo je kurátor/ka? O tlumočnických umění a jejich dialogu s veřejností*. [cit. 20. 8. 2019]. Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2007/39/kdo-je-to-kuratorka>
- Palsa, L. & Mertala, P. (2019). Multiliteracies in local curricula: conceptual contextualizations of transversal competence in the finnish curricular framework. *Nordic Journal of Studies in Educational Policy*, 5(2), 114–126.
- Parsons, M. (2010). Interpreting Art through Metaphors. *International Journal of Art & Design Education*, 29(3), 228–235. <https://doi.org/10.1111/j.1476-8070.2010.01621.x>.
- Pastorová, M. & Vančát, J. (2004). Výtvarná výchova jako součást vzdělávací oblasti Umění a kultura v připravovaných kurikulárních dokumentech. In: Šteiglová, T. (Ed.), *Výtvarná výchova a mody její komunikace: symposi-*

- um České sekce INSEA, Olomouc, 7.–9. listopad 2002. Olomouc: Univerzita Palackého, s. 128–138.
- Pastorová, M. (2004). Pojetí výtvarné výchovy v rámci vzdělávací oblasti Umění a kultura. *Metodický portál RVP*. [cit. 20.7.2019]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/43/pojeti-vytvarne-vychovy-v-ramci-vzdelavaci-oblasti-umeni-a-kultura.html>
- Pastorová, M. (2004). Pojetí Výtvarné výchovy v rámci vzdělávací oblasti Umění a kultura. *Metodický portál RVP*. [cit. 2016-09-06]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/43/pojeti-vytvarne-vychovy-v-ramci-vzdelavaci-oblasti-umeni-a-kultura.html/>
- Peez, G. (2000). *Qualitative empirische Forschung in der Kunstpädagogik. Methodologische Analysen und praxisbezogene Konzepte zu Fallstudien über ästhetische Prozesse, biografische Aspekte und soziale Interaktion in unterschiedlichen Bereichen der Kunstpädagogik*. Hannover: Books on Demand.
- Peez, G. (2005). *Einführung in die Kunstpädagogik*. Stuttgart: Verlag W. Kohlhammer.
- Peregrin, J. (2003). *Filosofie a jazyk*. Praha: Triton.
- Peters, M. (2000). Künstlerische Strategien und kunstpädagogische Perspektiven. In: Ziesche, A. & Marr, S. (Eds.), *Rahmen aufs Spiel setzen. Frauen-Kunstpädagogik*. Königsstein: Helmer.
- Peters, M. (2005). Performative Handlungen und biografische Spuren in Kunst und Pädagogik. In: Pazzini, K.-J., Sturm, E. & Meyer, T. (Eds.), *Reihe Kunstpädagogische Positionen 11*. Hamburg: ATHENA-Verlag.
- Peters, M. & Inthoff, C. (2013). Perspektiven einer neuen Lernkultur im kompetenzorientierten Kunstunterricht. Fachdidaktische Entwicklungsforschung im Hamburger Schulversuch „Alleskönner“. In: Engels, S., Preuss, R., Schnurr, A. (Eds.), *Feldvermessung Kunstdidaktik. Positionsbestimmungen zum Fachverständnis*. München: kopaed.
- Petrusek, M. (2006). *Společnosti pozdní doby*. Praha: Sociologické nakladatelství.
- Petříček, M. (2009). *Myšlení obrazem*. Praha: Herrmann & synové.
- Piaget, J. (1970). *Psychologie inteligence*. 2. vyd. Přeložil Fr. Jiránek. Praha: Státní pedagogické nakladatelství. Knihnice psychologické literatury.
- Plíhalová, M. (2017). *Humor ve výtvarných činnostech v mateřské škole*. Diplomová práce. Katedra výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Univerzity

- Karlovy. Vedoucí práce Věra Uhl Skřivanová. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/85025>
- Plíhalová, M. (2019). Humor při výtvarných činnostech v mateřských školách. *Výtvarná výchova*, 59(1–2), 18–29.
- Podlipský, R. (2017). Tvořivost v interpretaci umění. In: Podlipský, R., Vančát, J., Uhl Skřivanová, V. & Zikmundová, V. (Eds.), *Tvořivost ve výtvarné výchově a její účinky na všeobecné vzdělávání*. Plzeň: ZČU v Plzni, s. 129–140.
- Pohnerová, M. (1992). *Duchovní a smyslová výchova*. Polička: Fantisk.
- Popp, W. (1997). Der biblische David als schwule Ikone der Kunst und Literatur. In: Härle, G., Popp, W. & Runte, A. *Ikonen des Begehrens: Bildsprachen der männlichen und weiblichen Homosexualität in Literatur und Kunst*. s. 67–100.
- Poskočil. (1928). Mezinárodní výstava kreslení. *Typografia*. 35(11–12), 121–123.
- Pospiszyl, T. (1998). *Před obrazem: antologie americké výtvarné teorie a kritiky*. Přeložili V. Chase, R. Pellar. Praha: Občanské sdružení pro podporu výtvarného umění.
- Pospíšil, A. & Řepa, K. (2014). Hudba k nazírání. Od synestézie k abstrakci skrze hudební náměty výtvarných činností. *Když se hudba vybarví – katalog k výstavě výtvarných a literárních prací žáků a studentů jihočeských škol v Alšově jihočeské galerii v Hluboké nad Vltavou*. Hluboká nad Vltavou: AJG, s. 2–6.
- Pospíšil, A. (2014). Hodnocení metodika poroty ústředního kola 12. Národní přehlídky výtvarného oboru ZUŠ ČR „Oči dokořán 2014“. In: *Oči dokořán 2014* [CD-ROM s tištěným katalogem]. Olomouc: ZUŠ Miroslava Stibora.
- Prigogine, I. & Stengers, I. *Řád z chaosu: nový dialog člověka s přírodou*. Praha: Mladá Fronta, 2001. Kolumbus.
- Project Zero. (2016). *Arts Propel*. [cit. 20. 6. 2019]. Dostupné z: <http://www.pz.harvard.edu/projects/arts-propel>
- Průcha, J. (2012). *Srovnávací pedagogika. Mezinárodní komparace vzdělávacích systémů*. Praha: Portál.
- Quine, W. V. (2002). *Od stimulu k vědě*. Praha: Filosofia.

- Rámcový vzdělávací program pro gymnázia. (2007). Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/rvp-pro-gymnazia>.
- Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. (2018). Praha: MŠMT. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/predskolni-vzdelavani/ramcovy-vzdelavaci-program-pro-predskolni-vzdelavani-3>.
- Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. (2017). Praha: MŠMT. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/rvp-pro-zakladni-vzdelavani>.
- Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání: s přílohou upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením: [se změnami provedenými k 1. 9. 2005]. (2006). Praha: Národní institut pro další vzdělávání.
- ReD: Měsíčník pro moderní kulturu. Praha: Odeon, 1928–1929.
- Runco, M. (2004). Everyone has creative potential. In: Sternberg, R. J. *Creativity: From potential to realization*. Washington, DC: American Psychological Association, s. 21–30.
- Runco, M. (2004). Creativity. *Annual Review of Psychology*. 55, s. 657–87.
- Řepa, K. (2019). Instantní výtvarka. In: Pospíšil, A., Řepa, K. & Šobánková, P. (Eds.), *Kvalita ve výtvarné výchově*. Olomouc: Česká sekce INSEA, s. 160–170.
- Říhová, K., & Bláha, J. (2017). Umělecké dílo a dětský divák. *Výtvarná výchova: časopis pro výtvarnou a obecně estetickou výchovu školní a mimoškolní*. 57(3–4), 72–80.
- Říhová, K., & Svatošová, Z. (2012). *Tváře / Faces – edukační materiály k výstavě Tváře / Fenomén tváře ve videoartu*. Praha: Galerie Rudolfinum.
- Říhová, K. (2018). Co potřebují obrazy? Recenze. *Výtvarná výchova: časopis pro výtvarnou a obecně estetickou výchovu školní a mimoškolní*. 58(3–4), s. 70–75.
- Říhová, K. (2018). Proces interpretace uměleckého díla dětským divákem. *Výtvarná výchova: časopis pro výtvarnou a obecně estetickou výchovu školní a mimoškolní*. 58(3–4), s. 28–45.
- Říhová, K. (2019). Artwork in art education. In: *Education and New Developments 2019* [cit. 2019-07-01]. Lisbon: GIMA, s. 292–294. Dostupné z: http://end-educationconference.org/wp-content/uploads/2019/06/Education-and-New-Developments_2019_Vol_II.pdf
- Sabisch, A. (2007). *Inszenierung der Suche*. Bielefeld: Transcript.

- Sanouillet, M. & Peterson, E. (1973). *The Writings of Marcel Duchamp*. New York: Oxford University Press.
- Saussure, F., Bally, Ch. & Sechehaye, A. (Eds.), *Kurs obecné lingvistiky*. Přeložil Fr. Čermák. Praha: Odeon.
- Sawyer, K. (2012). *Explaining creativity*. New York: Oxford University Press.
- Searle, J. (2004). *Mind. A Brief Introduction*. New York, Oxford: Oxford University Press.
- Selle, G. (1988). *Gebrauch der Sinne*. Reinbek bei Hamburg: Rowohlt.
- Shin, Ryan. (2016). *Convergence of Contemporary Art, Visual Culture, and Global Civic Engagement*. Hershey, PA: IGI Global.
- Shipe, R. L. (2016). Productive ambiguity: promoting cross-cultural understanding through art. In: Shin, R. *Convergence of Contemporary Art, Visual Culture, and Global Civic Engagement*. Hershey: IGI Global, s. 63–79.
- Schäfer, G. E. (2001). *Bildungsprozesse im Kindesalter – Selbstbildung, Erfahrung und Lernen in der frühen Kindheit*. Weinheim, München: Beltz Juventa.
- Scherer, B. (2020). *Wir müssen lernen, die Welt neu zu sehen*. In: Frankfurter Allgemeine Zeitung vom 4. 1. 2020.
- Schmid, W. (1998). *Philosophie der Lebenskunst: Eine Grundlegung*. Frankfurt a. M.: Suhrkamp Verlag.
- Schürch, D. & Erni, A. (2013). *Forschendes Lernen und Forschen lernen in der Fachdidaktik (und darüber hinaus). Das Modell ‚Forschungspraktikum‘ an der Zürcher Hochschule der Künste*. [cit. 17. 12. 2013]. Dostupné z: <http://zkmb.de/forschendes-lernen-und-forschen-lernen-in-der-fachdidaktik-und-darueber-hinaus-das-modell-forschungspraktikum-an-der-zuercher-hochschule-der-kuenste/>
- Slavík, J., Chrz, V., & Štech, S., et al. (2013). *Tvorba jako způsob poznávání*. Praha: Univerzita Karlova – Karolinum.
- Slavík, J. (2001). *Umění zážitku, zážitek umění*. I díl. Praha: PedF UK.
- Slavík, J. (2015). Artefiletika – příležitost pro expresi v dialogu teorie a praxe. *Kultura, umění a výchova*, 3(1), [cit. 23. 06. 2019]. Dostupné z: http://www.kuv.upol.cz/index.php?seo_url=aktualni-cislo&casopis=8&clanek=92
- Slavík, J. (2017). Expresa jako způsob poznávání. *Kultura, umění a výchova*, 5(3), [cit. 23. 06. 2019]. Dostupné z: http://www.kuv.upol.cz/index.php?seo_url=aktualni-cislo&casopis=12&clanek=154

- Slavík, J., Dytrtová, K., & Fulková, M. (2010). Konceptová analýza tvořivých úloh jako nástroj učitelské reflexe. *Pedagogika*, 60(3/4).
- Slavík, J. & Wawrosz, P. (2004). *Umění zážitku, zážitek umění*. II díl. Praha: PedF UK.
- Slavík, J. (2015). Artefiletika – příležitost pro expresi v dialogu teorie a praxe. *Kultura, umění a výchova*, 3(1), [cit. 26. 3. 2017]. Dostupné z: http://www.kuv.upol.cz/index.php?seo_url=aktualni-cislo&casopis=8&clanek=92.
- Slavík, J. (1997). *Od výrazu k dialogu ve výchově: artefiletika*. Praha: Karolinum.
- Slavík, J. (2014). Expres v umění a ve výchově. In: Jedlička, R. (Ed.), *Teorie výchovy – tradice, současnost, perspektivy*. Praha: Karolinum.
- Slavík, J. (2001). *Umění zážitku, zážitek umění: teorie a praxe artefiletiky*. Praha: Univerzita Karlova.
- Slotawa, F. (1999). *Hotelarbeiten 1998/99*. Frankfurt am Main: Museum für Moderne Kunst.
- Správa webových stránek AJG Hluboká nad Vltavou. *O galerii*. [cit. 3. 12. 2014]. Dostupné z: <http://www.ajg.cz/o-galerii/>.
- Správa webových stránek MDVV Lidice. *Mezinárodní dětská výtvarná výstava Lidice* [cit. 1. 3. 2018]. Dostupné z: <http://www.mdvv-lidice.cz/>.
- Staudte, A. (1977). *Ästhetisches Verhalten von Vorschulkindern. Eine empirische Untersuchung zur Ausgangslage für ästhetische Erziehung*. Weinheim, Basel: Beltz.
- Stehr, N. (1994). *Knowledge Societies*. London: Sage Publications.
- Sternberg, R. J. (1999). *Handbook of creativity*. New York: Cambridge University Press.
- Sternberg, R. J. (2007). Creativity as a Habit. In: Tan, A.-G. (Ed.) *Creativity: A Handbook for Teachers*. Singapore: World Scientific.
- Sternweiler, A. (1993). *Die Lust der Götter: Homosexualität in der italienischen Kunst von Donatello zu Caravaggio*. Berlin: Verlag rosa Winkel.
- Stokrocki, M. (Ed.), (2014). *Exploration in Virtual Worlds: New Digital Multi-Media Literacy Investigations for Art Education*. Reston: National Art Education Association.
- Straková, J. (2013). Jak dál s kurikulární reformou. *Pedagogická orientace*, 23(5), 734–743.

- Strouhal, M. (2013). *Teorie výchovy: k vybraným problémům a perspektivám jedné pedagogické disciplíny*. Praha: Grada.
- Sweeny, R. W. (Ed.), (2010). *Inter/Actions/Inter/Sections: Art Education in a Digital Visual Culture*. Reston: National Art Education Association.
- Šedová, K. (2013). *Humor ve škole*. Brno: Masarykova univerzita.
- Šimůnek, M. (2009). Několik námětů pro rozvíjení vizuální gramotnosti. In: Pavličíková, H., Šebeš, M. & Šimůnek, M. (Eds.), *Mediální pedagogika. Média a komunikace v teorii a učitelské praxi*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, s. 87–100.
- Šobáňová, P. et al. (2015). *Vzdělávací obsah v muzejní edukaci*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Šobáňová, P. & Jiroutová, J. et al. (2017). *Česká sekce INSEA 1967–2017*. Olomouc: Česká sekce INSEA.
- Šobáňová, P. (2016). Realizované vs. předepsané kurikulum – reflexe kurikulární reformy a její implementace do praxe. In: Šobáňová, Petra et al. *Současný stav a perspektivy výtvarné výchovy*. Olomouc: Česká sekce INSEA, Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, s. 27–53.
- Šobáňová, P., Badalíková, O., Buschkühle, C.-P. et al. (2016). *Současný stav a perspektivy výtvarné výchovy: reflexe kurikulárních dokumentů pro všeobecné vzdělávání*. Přeložili J. Jiroutová, M. Phil. Olomouc: Česká sekce INSEA, Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci.
- Šobáňová, P. (2017). Uplatnění zásad tvořivosti při interpretaci uměleckého díla. In: Podlipský, R., Vančát, J., Uhl Skřivanová, V. & Zikmundová, V. (Eds.), *Tvořivost ve výtvarné výchově a její účinky na všeobecné vzdělávání*. Plzeň: ZČU v Plzni, s. 119–128.
- Štech, S. (2013). Když je kurikulární reforma evidence-less. *Pedagogická orientace*, 23(5), 615–633.
- Štěpánková, K. 2018. Tvořivost ve výtvarné výchově jako globální narativ. *Kultura, umění a výchova*, 6(2). [cit. 12. 7. 2019]. Dostupné z: http://www.kuv.upol.cz/index.php?seo_url=aktualni-cislo&casopis=16&clanek=188.
- TAB. (2019). *Teaching for artistic behavior* [cit. 10. 7. 2019]. Dostupné z: <https://teachingforartisticbehavior.org/index.html>
- Teige, K. (1921). *Obrazy a předobrazy. Musaion: sborník pro moderní umění*. 2(–), 52–58.

- Terhart, E. (2006). Was wissen wir über gute Lehrer? *Pädagogik*, 58(5), 42–47.
- Tishman, Sh. & Palmer, P. (2006). *Artful thinking*. Cambridge: Harvard Graduate School of Education, Project Zero. [cit. 20. 6. 2019]. Dostupné z: <http://pzartfult.hinking.org/wp-content/uploads/2014/09/ArtfulThinkingFinalReport-1.pdf>
- Tribulová, B. (2018). Má zmysel vzdelávať v galériách? *Kapitál*. [cit. 23. 8. 2019]. Dostupné z: <https://kapital-noviny.sk/ma-zmysel-vzdelavat-v-galeriach/>
- Tröndle, M. & Warmers, J. (Eds.), (2012). *Kunstforschung als ästhetische Wissenschaft. Zur transdisziplinären Hybridisierung von Wissenschaft und Kunst*. Bielefeld: Transcript.
- Tyrrell, M. (2019). *Přerámování v terapii – Umění vidět jinak*. Praha: Portál.
- Uhl Skřivanová, V. (2011). *Pojetí vzdělávacích cílů v ČR a Německu, aneb, Umělecko-pedagogická interpretace kurikulárních dokumentů českých a bavorských gymnázií*. Brno: Paido.
- Uhl Skřivanová, V. (2013). Oborové kompetence výtvarné výchovy v diskurzu německy mluvících zemí. *Kultura, umění a výchova*, 1(1), [cit. 2013-10-03]. Dostupné z: http://www.kuv.upol.cz/index.php?seo_url=aktualni-cislo&casopis=3&clanek=15.
- Uhl Skřivanová, V. et al. (Eds.), (2014). *Pedagogika umění – umění pedagogiky, aneb, Přínos oboru výtvarná výchova ke všeobecnému vzdělávání*. Ústí nad Labem: UJEP.
- Uhl Skřivanová, V. (2015). Problematika didaktické redukce, transformace a rekonstrukce vzdělávacího obsahu v dikci německé obecné didaktiky a oborové didaktiky umění. In: Šobáňová, Petra a kol. *Vzdělávací obsah v muzejní edukaci*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, s. 35–52.
- Uhl Skřivanová, V. (2016). Evropská tematická síť vizuální gramotnosti (ENVil). In: *Současný stav a perspektivy výtvarné výchovy*. Olomouc: Česká sekce INSEA, Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, s. 69–77.
- Uhl Skřivanová, V. (2018). Profesní kompetence učitelů v mezinárodním srovnání. *Výtvarná výchova*. 57(1–2), s. 6–19.
- UNESCO. (2001). *Making a European Area of Lifelong Learning a Reality*. Brussels: Commission Of The European Communities, [cit. 24. 6. 2019].

- Dostupné z: [http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/committees/cult/20020122/com\(2001\)678_en.pdf](http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/committees/cult/20020122/com(2001)678_en.pdf)
- UNESCO. (2006). *Road Map for Arts Education. The World Conference on Arts Education: Building Creative Capacities for the 21st Century*. Lisbon, [cit. 10. 6. 2019]. Dostupné z: www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/CLT/CLT/pdf/Arts_Edu_RoadMap_en.pdf
- UNESCO. (2010). Seoul Agenda: Goals for the Development of Arts Education. The Second World Conference on Arts Education. Seoul, the Republic of Korea, 25. – 28. 5. 2010. [cit. 10. 6. 2019]. Dostupné z: http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/CLT/CLT/pdf/Seoul_Agenda_EN.pdf
- UNESCO. (2013). *Rethinking Education and Learning in a Changing World*. Paris, France, 12.–14. 2. 2013. [cit. 20. 2. 2018]. Dostupné z: <http://unesdoc.unesco.org/images/0022/002247/224743e.pdf>
- Uždil, J. (1979). *Dětská paleta*. Praha: Albatros.
- Uždil, J. (1964). *Svět dětských kreseb. Dítě a svět. Katalog k mezinárodní výstavě dětského výtvarného projevu*. Praha.
- Van Den Akker, J. & Kuiper, W. (2006). Schulentwicklung durch curriculare Reformen. Zwischenstand einer vergleichenden Analyse in europäischen Ländern. *Journal für Schulentwicklung*. 2006(2).
- Vančát, J., Kitzbergerová, L. & Fulková, M. (2002). Alternativa B). Osnovy výtvarné výchovy pro 1. – 9. ročník vzdělávacího programu Základní škola. *Ergo*, 2(1), 37–58.
- Vančát, J. (2006). K pojetí a terminologii Výtvarného oboru. *Metodický portál RVP*. [cit. 10. 03. 2017]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/k/g/843/K-POJETI-A-TERMINOLOGII-VYTVARNEHO-OBORU.html/>
- Vančát, J. Čím může být výtvarná výchova prospěšná všeobecnému vzdělávání. Strukturní analýza vzájemných vztahů obrazových objektů v zobrazování jako metodický podklad aktivního ovládání zobrazení. In: Uhl Skřivanová, Věra et al. (Eds.), *Pedagogika umění – umění pedagogiky, aneb, Přínos oboru výtvarná výchova ke všeobecnému vzdělávání*. Ústí nad Labem: UJEP, s. 87–100.
- Vančát, J. (2016). Kdy je obraz a co je umění. Metastruktura obrazivosti. *Výtvarná výchova* 56(4), 2–9.

- Vančát, J. (2017). *O strukturním přístupu k umění a k výtvarné výchově*. Výtvarná výchova, 57(3–4), 58–71.
- Vančát, J. (2017). Tvořivost ve výtvarné výchově a její strukturní pojetí. In: Podlipský, R., Vančát, J., Uhl Skřivanová, V. & Zikmundová, V. (Eds.), *Tvořivost ve výtvarné výchově a její účinky na všeobecné vzdělávání*. Plzeň: ZČU v Plzni, s. 7–23.
- Vančát, J. (2000). *Tvorba vizuálního zobrazení: gnozeologický a komunikační aspekt výtvarného umění ve výtvarné výchově*. Praha: Karolinum.
- Vančát, J. (2009). *Vývoj obrazivosti od objektu k interaktivitě: gnozeologické předpoklady analýzy obrazové stránky nových médií*. Praha: Karolinum.
- Vančát, J. & Pastorová, M. (2016). Jak se proměňuje obsah výtvarné výchovy v důsledku uplatnění nových médií a jak je možné využívat informační a komunikační technologie (ICT) ve výuce VV. *Metodický portál: Články* [cit. 2021-10-14]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/s/Z/20669/JAK-SE-PROMENUJE-OBSAH-VYTVARNE-VYCHOVY-V-DUSLED-KU-UPLATNENI-NOVYCH-MEDII-A-JAK-JE-MOZNE-VYUZIVAT-INFORMACNI-A-KOMUNIKACNI-TECHNOLOGIE-ICT-VE-VYUCE-VV.html>
- Vašíková, Jana. 2017. Komparativní analýza kurikula vzdělávacího oboru výtvarná výchova primárního vzdělávání v mezinárodním kontextu. *Kultura, umění a výchova*, 5(2). [cit. 30. 11. 2017]. Dostupné z: http://www.kuv.upol.cz/index.php?seo_url=aktualni-cislo&casopis=13&clanek=164
- van Leeuwen, T. (2005). *Introducing Social Semiotics*. Abingdon, Oxon: Routledge.
- Veselý, A. (2004). Společnost vědění jako teoretický koncept. *Sociologický časopis*. 40(4), 433–446.
- Volek, E. (2004). *Znak – funkce – hodnota. Estetika a sémiotika umění Jana Mukařovského v proudech současného myšlení: zápisky z podzemí postmoderny*. Praha: Paseka. Scholares.
- Vrána, S. (1926). *Anketa o kreslení: Směrnice pro vyučování kreslení na školách obecných a měšťanských*. Brno: Ústřední spolek učitelský na Moravě.
- VTS. (2019). *Visual teaching strategies*. [cit. 10. 7. 2019]. Dostupné z: <https://vtshome.org/>

- Výtvarná výchova – 2. stupeň*. (2021) MŠMT ČR & NPI ČR. Dostupné z: <https://revize.edu.cz/clanky/vytvarna-vychova-2-stupen>
- Wagner, E. & Schönau, D. (2016). *Common European Framework of Reference for Visual Literacy – Prototype*. Münster, New York: Waxmann.
- Wagner, M. (2003). Kreativität und Kunst. In: Berka, W. (Ed.), *Woher kommt das Neue? Kreativität in Wissenschaft und Kunst. Wissenschaft – Bildung – Politik*. Wien: Böhlau Verlag.
- Walterová, E. (2000). *Výzkumný záměr „Rozvoj národní vzdělanosti a vzdělávání učitelů v evropském kontextu“: úvodní teoreticko-analytická studie*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta.
- Welsch, W., Poláková, J. (Eds.), (1994). *Naše postmoderní moderna*. Praha: Zvon.
- Whitehead, A. N. (1998). *Symbolismus, jeho význam a účín*. Praha: Panglos.
- Willke, H. (2000). Společnost vědění. In: Pongs, A. (Ed.), *V jaké společnosti vlastně žijeme?* Praha: ISV, s. 243–262.
- Wilson, B. (2004). Child after modernism: Visual culture new narratives. In: Eisner, E. W. & Day, M. D. (Eds.), *Handbook of Research and Policy in Art Education*. Mahwah: Routledge, s. 299–328.
- Wilson, D. (2019). *From Zero to Fifty: Marking a half-century of Project Zero's impact in education* [cit. 20. 6. 2019]. Dostupné z: <http://www.pz.harvard.edu/sites/default/files/From%20Zero%20to%20Fifty.pdf>
- Winner, E. & Hetland, L. (2001). *A Heroic Effort to Make a Practical Difference in Art Education Beyond the Soundbite : Arts Education and Academic Outcomes*. LA: The Getty Center. [cit. 10. 3. 2018]. Dostupné z: <http://www.getty.edu/foundation/pdfs/soundbite.pdf>
- Wittgenstein, L. (1998). *Filosofická zkoumání*. 2. upr. vyd. Praha: Filosofia. Základní filosofické texty.
- Zuidervaat, L. (2015). *Umění a sociální transformace: pravda, autonomie a společenské makrostruktury*. Ústí nad Labem: FUD UJEP.
- Zweig, K. (2019). *Ein Algorithmus hat kein Taktgefühl*. München: Heyne.
- Zábrana, E. (1927). K výstavám vůbec a ke kongresové zvláště připravme se! *Náš směr: Měsíčník pro výchovu kreslením a tvořivou práci*. 13(10).
- Zářecká, K. & kol. (2019). *Možnosti rozvoje digitální gramotnosti v oboru Výtvarná výchova*. Dostupné z: https://digigram.cz/rozvoj-digitalni-gramotnosti_vytvarna-vychova/